

KARTA ROZWIĄZANIA:

ID:	M.01-1
Typ instrumentarium (a do f) ¹	a,b
Kategoria rozwiązania (A do C) ²	A,B
Data aktualizacji wpisu:	
ID i nazwa wyzwania, którego dotyczy proponowane rozwiązanie:	M01.Ustanowienie standardów finansowania oświaty i racjonalizacja finansowania zadań oświatowych przez państwo
Autorzy:	Mikołaj Herbst
Grupa ekspercka:	ds. mieszkalnictwa i polityk społecznych

1. Nazwa rozwiązania [200 zn.³]:

Ustanowienie standardów finansowania oświaty

2. Zwięzła charakterystyka proponowanego rozwiązania [2000 zn.]:

Rozwiązanie ma polegać na opracowaniu standardów finansowania oświaty, określających zakładane przez państwo warunki organizacyjne kształcenia uczniów (na przykład liczebność oddziału szkolnego, współczynnik liczby nauczycieli w przeliczeniu na oddział, współczynnik zatrudnienia na stanowiskach administracyjnych, wysokość przeciętnego wynagrodzenia na stanowiskach nauczycielskich itd.). Przyczyni się to do bardziej klarownego podziału obciążeń finansowych między rząd (w ramach subwencji oświatowej) a samorządy terytorialne. Zakłada się, że rozwiązanie skutkowałoby zwiększeniem nakładów państwa w celu odwrócenia tendencji do zwiększania udziału JST w finansowaniu zadań oświatowych.

3. Działania szczegółowe, narzędzia interwencji – szczegółowy opis: [5000 zn.]

Standardy finansowania oświaty byłyby przyjęte w formie rozporządzenia MEIN i cyklicznie aktualizowane. Zarówno przyjęcie, jak aktualizacja standardów byłyby poprzedzone analizą symulacyjną oraz negocjacjami ze stroną samorządową (np. ZMP, ZGW).

Rozwiązanie wymagałoby wprowadzenia zmiany w ustawie o dochodach JST (art. 28), w odniesieniu do sposobu ustalania ogólnej wysokości części oświatowej subwencji ogólnej. Obecnie w ustawie nie ma odniesienia do standardów finansowania oświaty.

Wydaje się, że prace nad standardami powinny dotyczyć co najmniej następujących kwestii:

- pożądana wielkość oddziału klasowego
- pożądana liczba godzin nauki przypadająca na jeden oddział (w oparciu o istniejące ramowe plany nauczania)

¹ a) Rozwiązania w zakresie regulacji prawnych, administracyjnych itd.

b) Rozwiązania w zakresie finansowania i programów funduszowych

c) Dedykowane programy krajowe

d) Wzmacnianie know-how: Rekomendacje, zalecenia, standardy, dobre praktyki, wymiana doświadczeń, szkolenia, pilotaże, programy współpracy itd.

e) Dostosowywanie działań, inwestycji realizowanych przez inne zależne od rządu podmioty krajowe

f) Inne

² A – Regulacje prawne; B – Mechanizmy finansowania; C – Wzmacnianie wiedzy i współpracy

³ Znaki ze spacjami – podane wartości dotyczą maksymalnej objętości opisu – orientacyjnie.

- pożądany stosunek liczby etatów nauczycielskich („tablicowych”) przypadających na jeden oddział klasowy
- pożądana liczba etatów nauczycieli wspomagających (psycholog, logopeda, bibliotekarz, itd.) przypadających na jeden oddział szkolny
- pożądana liczba etatów nienauczycielskich przypadających na jeden oddział
- oczekiwana wysokość przeciętnego wynagrodzenia nauczycielskiego na danym stopniu awansu zawodowego (na podstawie regulacji zwartej w ustawie Karta Nauczyciela oraz rozporządzeniu w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy.)

Głównymi adresatami rozwiązania byłyby jednostki samorządu terytorialnego i inne organy prowadzące szkoły.

4. Podmioty odpowiedzialne za realizację:

Ministerstwo Edukacji i Nauki (w części analitycznej także Instytut Badań Edukacyjnych)

5. Wstępny harmonogram i kamienie milowe:

Analizy symulacyjne: wrzesień 2021

Sformułowanie propozycji rozwiązania i negocjacje ze stroną samorządową: październik/listopad 2021

Korekty: listopad/grudzień 2021

Przedstawienie ostatecznego rozwiązania: grudzień 2021

6. Priorytet/istotność z punktu widzenia wpływu na wyzwanie/rozwiązanie problemu (oczekiwany efekt):

Priorytet: wysoki

Oczekiwany efekt długofalowy to zwiększenie stabilności i przewidywalności finansowania oświaty. Klarowny podział obciążeń finansowych umożliwi bardziej strategiczne podejście organów prowadzących do lokalnych systemów oświatowych, oraz bardziej elastyczną politykę kadrową i płacową. Z punktu widzenia rządu centralnego korzyścią będzie ograniczenie konfliktów na linii rząd-samorząd i możliwość efektywnego przewidywania wydatków budżetowych na kolejne lata.

7. Odniesienia do diagnoz, dodatkowe materiały źródłowe, literatura:

Herbst, Herczyński, Levitas (2009). Finansowanie oświaty w Polsce. Diagnoza, dylematy, możliwości. Scholar, Warszawa

ZMP (2019). Raport o finansowaniu oświaty w Polsce w latach 2004-2018. ZMP (https://www.miasta.pl/uploads/attachment/file/2638/Raport_final_wysy_ka_i_www.pdf)

8. Powiązane akty prawne, identyfikacja obszaru prawnego wymagającego poprawy (odniesienie do istniejącego stanu prawnego):

Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych

9. Przykłady podobnych rozwiązań w innych krajach (jeśli znane)

W większości krajów dofinansowanie zadań samorządu terytorialnego przez państwo opiera się na różnego rodzaju standardach i podlega okresowej ewaluacji z punktu widzenia zasadności samych standardów i ich wykonalności przy danym poziomie finansowania. Często te analizy są połączone z negocjacjami ze stroną samorządową. Takie rozwiązanie obowiązuje na przykład w Finlandii.